

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Romana Fremra a soudců Mgr. Jana Podaného a Mgr. Jany Kajzrové ve věci

žalobce:

A. Š. narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Tomášem Šmucem
sídlem V Malé Doubravce 1242/27, 312 00 Plzeň

proti
žalované:

Vodovody a kanalizace Beroun, a.s., IČ 46356975
sídlem Mostníkovská 255, 266 41 Beroun 3
zastoupená advokátem JUDr. Ing. Janem Vychem
sídlem Lazarská 11/6, 120 00 Praha 2

o zaplacení částky 329 582,50 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Berouně č.j. 113 C 47/2017-160 ze dne 8.8.2018

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadeném výroku I. potvrzuje.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadeném výroku II. mění tak, že výše náhrady nákladů řízení činí 68 223 Kč; jinak se potvrzuje.
- III. Žalobce je povinen zaplatit žalované plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 24 006 Kč, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalované.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Berouně č.j. 113 C 47/2017-160 ze dne 8.8.2018 (dále jen „rozsudek soudu prvního stupně“) byla zamítnuta žaloba o uložení povinnosti žalované zaplatit

Shodu s prvopisem potvrzuje Irena Jirků

žalobci částku 329 582,50 Kč s příslušenstvím (výrok I.). Jelikož žalobce byl ve věci neúspěšný, soud prvního stupně rozhodl, že je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 73 700,34 Kč (výrok II.). V řízení byl posuzován nárok žalobce na zaplacení bezdůvodného obohacení, kterého se mělo dostat žalované tím, že přebírala v období od 1.10.2007 do 31.12.2016 platby žalobce za stočné srážkových vod z budov č. 2, 3 a 6 v odběrném místě „Stará kasárna“ Beroun, ačkoli věděla, že areálová kanalizace není plně funkční a srážkové vody nemůže odvádět, neboť z uvedených budov do kanalizace srážková voda nevtékala a nevtéká. Mělo tedy jít o plnění nemožné a o bezdůvodné obohacení úmyslné. Zamítnutí žaloby odůvodnil soud prvního stupně tím, že se vztah řídí občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb., že se žalobce o uvedené situaci podle vlastních tvrzení dozvěděl v březnu 2017, většina nároku žalobce (až do března 2014) je proto promlčena na základě uplynutí subjektivní promlčecí doby. Ve zbytku žalovaného období pak soud prvního stupně zamítl žalobu proto, že žalobce ani po příslušném poučení neprokázal nefunkčnost areálové kanalizace, část důkazů předložil až po nastalé koncentraci řízení. Z předloženého posudku bylo naopak prokázáno, že nejméně část srážkových vod je do kanalizace sváděna. Podle smlouvy byl navíc výpočet stočného vázán nikoli na skutečné množství odvedených srážkových vod, ale s ohledem na plochu střech. Žalovaná tedy službu poskytla bez ohledu na objem srážkových vod a k bezdůvodnému obohacení nedošlo. Náklady žalované pak soud prvního stupně vypočetl za 6 úkonů právní služby, náhradu hotových výdajů, náhradu za promeškaný čas a cestovné.

2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal včasné odvolání žalobce. Ve svém odvolání namítal, že soud prvního stupně chybně nepřihlédl k tvrzením žalobce a k dalším navrženým důkazům, ačkoli žalobce k jejich doplnění požádal o prodloužení lhůty z důvodů na straně soudu, který žalobci včas nedoručil stejnopis protokolu o (prvním) jednání. Proto soud neúplně zjistil skutkový stav. Žalobce uvedl, že podle jím předloženého posudku ani u jedné z předmětných budov nevtéká srážková voda do areálové kanalizace. O tom svědčí i technická zpráva nově vyhotovená v květnu 2018 a předložená již soudu prvního stupně. Dále argumentoval tím, že areálová kanalizace nebyla žalované ze strany města Beroun nikdy řádně předána, žalovaná tak tuto kanalizaci fakticky neprovozuje a nikdy neprovozovala. Zdůraznil, že právo na stočné vzniká okamžikem vtoku odpadních vod do kanalizace, v daném případě ale srážkové vody z předmětných budov do kanalizace vůbec nevtékaly. Dále tvrdil, že budova č. 3 stojící na pozemku st. parc. č. [REDACTED] není od 18.2.2010 ve vlastnictví žalobce, neboť jím byla vložena do základního kapitálu společnosti ECOZ co., s.r.o.. Žalobce tedy nadále nemohl důvodně platit za odvod srážkových vod z této budovy, i kdyby do kanalizace vtekaly. Dále zdůraznil, že s uvedeným stavem byla žalovaná srozuměna a na její straně vzniklo úmyslné bezdůvodné obohacení, neboť od počátku šlo o plnění nemožné. Proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobě v plném rozsahu vyhověl.
3. Žalovaná v odvolacím řízení na svou obranu uvedla, že odvolání je založeno z velké části na argumentaci uplatněné již před soudem prvního stupně. Předložený znalecký posudek nevypovídá nic o stavu minulém a i jeho vypovídací hodnota o stavu současném je značně limitovaná, neboť znalec neměl možnost se seznámit s areálovou kanalizací jako celkem. Žalobce měl a mohl prokázat, že areálová kanalizace byla nefunkční po celou dobu, za kterou požaduje vydání bezdůvodného obohacení. Dále se žalovaná vyjádřila ke změně vlastníka jedné z budov v tom směru, že nabyvatelem byla společnost, ve které měl žalobce v rozhodné době sám podíl, a v rozporu se smlouvou o tom nevyrozuměl žalovanou. Požadovat z tohoto důvodu po žalované bezdůvodné obohacení proto považovala za nemravné. Pokud jde o nepřipuštěné důkazy, žalovaná uvedla, že neví, jak mohlo nezaslání protokolu o jednání reálně ovlivnit schopnost žalobce soudu označit důkazy. Také důkaz z května 2018 mohl být soudu předložen včas. Podle stanoviska žalované také žalobce z absence zákresu rozvodů areálové kanalizace nesprávně vyvozuje, že tato kanalizace neexistuje. Jím předložená technická zpráva se týká dešťové vody pouze z jedné budovy, nikoliv z celého areálu.

4. Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání je podáno včas, oprávněnou osobou a proti rozhodnutí soudu prvního stupně, proti kterému je odvolání přípustné, přezkoumal v rozsahu podaného odvolání rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o.s.ř.) a shledal odvolání žalobce neopodstatněným.
5. S ohledem na odlišné právní posouzení věci ze strany odvolacího soudu, jak bude dále rozvedeno, bylo třeba za podmínek uvedených v § 213 o.s.ř. doplnit skutková zjištění. Z uvedeného důvodu byla ve smyslu § 205a písm. d) o.s.ř. přípustná i nová tvrzení, jakož i důkazní návrhy, neboť dosavadní poučení podle § 118a o.s.ř. provedené soudem prvního stupně nelze považovat za dostatečné. Tím došlo i k prolomení koncentrace řízení, která by jinak vyplývala z § 118b o.s.ř., resp. z § 119a odst. 1 o.s.ř..
6. Za tohoto stavu je nadbytečnou námitka žalobce spočívající v tom, že soud prvního stupně z hlediska koncentrace řízení neprovedl dokazování žalobcem předloženými důkazy, které žalobce považoval za včasné proto, že mu soud prvního stupně včas nezaslal stejnopis protokolu o jednání. Zde považuje odvolací soud za potřebné pouze ve stručnosti uvést, že uvedená námitka je neopodstatněná. Zaslání stejnopisu protokolu o jednání totiž není nijak spojeno s plněním zákonné povinnosti tvrdit rozhodné skutečnosti a označovat k nim důkazy, ať již v žalobě, či teprve později v rámci repliky na vyjádření žalovaného, při přípravě jednání či ještě později na základě řádného poučení soudu prvního stupně při jednání podle § 118a o.s.ř.. Jinými slovy, žalobce je v první řadě povinen sám od sebe (z vlastní iniciativy) tvrdit rozhodné skutečnosti a navrhnout k vlastním tvrzením důkazy, aniž by k tomu byl soudem formálně donucován. Poučovací povinnost ze strany soudu je pouze doplňkovým nástrojem, aby nedocházelo k překvapivému rozhodnutí založenému na mylné představě žalobce o tom, že svou povinnost tvrzení či povinnost důkazní již splnil, ačkoliv podle názoru soudu tomu tak z nějakého důvodu není. Je-li žalobce vyzván k doplnění tvrzení či důkazních návrhů (nebo obojího) při prvním jednání (popř. již při přípravě jednání, pokud se konala), měl by být v první řadě schopen splnit své procesní povinnosti na místě, a pokud tomu tak výjimečně není, pak ještě v případné dodatečné lhůtě povolené soudem prvního stupně podle § 118b o.s.ř.. V daném případě šlo podle protokolu výslovně o lhůtu „30 dnů od konání jednání“, u kterého byl žalobce přítomen (prostřednictvím zástupce z řad advokátů), nikoli „od doručení stejnopisu protokolu z tohoto jednání.“ Vyčkávání na stejnopis protokolu, včetně jeho urgování u soudu prvního stupně, nepochybně nemohlo být důvodem pro případné další prodloužení lhůty.
7. V řízení před soudem prvního stupně vyplynul z provedených důkazů následující skutkový stav, který bylo možné použít i v odvolacím řízení. Žalobce byl k 1.10.2007 (a je i nadále) vlastníkem několika budov (nemovitostí) v areálu bývalých kasáren v [redacted] (tzv. Stará kasárna [redacted]). Z hlediska žalobních tvrzení šlo v řízení jen o budovy bez č.p./č.e. stojící na pozemku st. parc. č. [redacted]/[redacted], [redacted]/[redacted] a [redacted]/[redacted] (budovy označené žalobcem jako č. 2, 3 a 6). Jednu budovu (č. 3) žalobce vložil do základního kapitálu společnosti ECOZ co., s.r.o. ke dni 18.2.2010. O tom nebylo mezi stranami sporu, stejně jako o skutečnosti, že žalobce tuto změnu žalované neoznámil.
8. Smlouvou ze dne 12.11.2002, která byla uzavřena mezi městem Beroun a žalovanou, se žalovaná zavázala spravovat a provozovat předmět smlouvy, tedy mimo jiný vodohospodářský majetek i kanalizaci v objektu „Stará kasárna“. Otázka provozovatele areálové kanalizace v objektu Stará kasárna je tak jednoznačně vyřešena. To zcela správně konstatoval již soud prvního stupně, na jehož odůvodnění lze jen odkázat. Uvedený areál je v [redacted] jen jeden, tomu také odpovídají ostatní listiny založené ve spise a nakonec i níže uvedená smlouva uzavřená mezi účastníky v roce 2009 v rámci vymezení odběrného místa, kde byl tento termín také použit. Současná absence předávacího protokolu ke kanalizaci mezi městem Beroun a žalovanou skutečně není důvodem k závěru, že předávací protokol nikdy neexistoval, natož k závěru, že k předání (i bez protokolu) nedošlo, a že žalovaná se tedy provozovatelem areálové kanalizace podle uzavřené smlouvy (jíž žalobce není účastníkem a která není jejími stranami nijak zpochybňována) nikdy nestala, resp. že není dostatečně zřejmé, o jakou kanalizaci jde a kde se nachází. Žalobce při uzavření smlouvy v roce

2009 také neměl žádnou pochybnost, o jakou kanalizaci jde a že (a proč) jedná s příslušným provozovatelem (žalovanou). Dodatečné požadavky žalobce na předložení předávacího protokolu, situačního plánu přípojek z jednotlivých svodů, protokolu o poslední revizi funkčnosti jednotlivých přípojek a dalších dokumentů na tom nic nemění. Žalobce v tomto směru tvrdil, že provozovatelem areálové kanalizace vlastně „není nikdo,“ jde tedy o námitku zjevně účelovou (ve snaze dovodit zpětně neplatnost uzavřené smlouvy). Totéž platí pro vývody žalobce z nově předložených listin obsahujících vyjádření žalované ke stavebním záměrům v areálu bývalých kasáren. Žalobce dovozoval, že žalovaná se nepovažuje za provozovatele areálové kanalizace jen proto, že se o této skutečnosti v listinách nezmiňuje, ačkoli se zde zmiňuje o provozování veřejné kanalizace (do níž má být areálová kanalizace zaústěna). Takový závěr ale z předložených listin vůbec nevyplývá, neboť žalovaná zde nikde neuvádí, že by provozovatelem areálové kanalizace nebyla. Závěry žalobce jsou tedy zcela zjevně neopodstatněné.

9. Z písemné smlouvy o odvádění odpadních – srážkových vod ze dne 18.11.2009 se podává, že žalovaná se zavázala poskytovat žalobci službu, a to odvádění odpadních vod ze shora označených budov č. 2, 3 a 6. Žalobce smlouvu uzavřel jako vlastník nemovitostí, ze smlouvy nevyplývá, že by šlo o jednání mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti (o obchodní vztah). Smlouva byla uzavřena na dobu neurčitou s účinností ode dne jejího podpisu s možným ukončením dohodou, uplynutím výpovědní lhůty, odstoupením od smlouvy nebo uzavřením nové smlouvy. Žalobce se jako odběratel zavázal k vypouštění odpadní vody splňující limity stanovené smlouvou (z daného odběrného místa). V článku II. předtisku smlouvy je sice uvedeno, že množství vypouštěných odpadních vod je stanoveno ve výši množství vody, které je zjištěno měřením na vodoměru nebo vypočteno podle směrných čísel spotřeby vody, nicméně v rámci specifického druhu dodávky bylo ujednáno jen odvádění srážkových vod (bez odběru vody a bez odvádění jiných odpadních vod), a to pouze srážkové vody ze střech o celkové ploše 2093 m², v rozsahu podle vypočteného koeficientu srážkových průměrů, celkem 1006 m³/rok. Měření skutečných srážek a objemu vody vtékající do kanalizace ujednáno logicky nebylo. Ve smlouvě je sice stanoveno, že právo na stočné vzniká „okamžikem vtoku“ odpadních vod do kanalizace, nicméně je zde také to, že není-li množství vypouštěných odpadních vod měřeno, předpokládá se, že odběratel, který odebírá vodu z vodovodu, vypouští do kanalizace takové množství vody, které podle zjištění na vodoměru nebo podle směrných čísel spotřeby vody z vodovodu odebral s připočtením množství vody získané z jiných zdrojů. Vypouští-li odběratel do kanalizace vodu z jiných zdrojů a je napojen na veřejnou kanalizaci, je povinen platit stočné ve výši měřeného odběru ze studny nebo dohodnutým paušálem. Jde tedy o situace podobné, na které smlouva nedopadá. Pro výpočet „neměřených srážkových vod odváděných do jednotné kanalizace“ bylo ujednáno, že „musí být uveden ve smlouvě o odvádění odpadních vod, přičemž odvedené srážkové vody jsou vypočítávány“ za každou nemovitost, ze které jsou tyto vody odvedeny přímo přípojkou nebo přes volný výtok do uliční vpusti, která ústí do kanalizace. Roční množství odváděných srážkových vod se vypočte jako součet redukovanych ploch (plocha krát odtokový součinitel) v metrech čtverečních krát dlouhodobý srážkový úhrn nárok. Byla tedy sjednána uvedená paušální platba za 3 zaměřené budovy, aniž by mělo docházet k jakémukoli dalšímu měření reálných objemů vody (srážek).
10. Žalobce se také ve smlouvě zavázal písemně oznámit provozovateli každou změnu související s předmětem smlouvy, zejména změny ve vlastnických vztazích k napojené nemovitosti. Neučiní-li tak, je „povinen hradit účtované stočné do doby, než bude provozovatel prokazatelně informován o změně ve vlastnických vztazích k napojené nemovitosti.“ Dále bylo ujednáno, že odběratelem je vlastník pozemku nebo stavby připojené na kanalizaci, není-li ve smlouvě stanoveno jinak, s tím, že ve výjimečných případech se mohou strany dohodnout i na tom, že příjemcem zdanitelného plnění a plátcem faktury je třetí osoba (uživatel nemovitosti). Odběratel je povinen před uzavřením smlouvy podat informaci o vlastnictví k pozemku nebo stavbě připojené na kanalizaci.

11. Povinností žalobce jako odběratele také podle smlouvy bylo odstranit případné závady na kanalizační přípojce nebo na vnitřní kanalizaci, v opačném případě byl provozovatel podle smlouvy oprávněn přerušit nebo omezit odvádění odpadních vod.
12. Dále žalobce na výzvu soudu podle § 118a o.s.ř. uvedl, že k žádné změně uvedené smlouvy z 18.11.2009 nedošlo, a to ani ve vztahu k vkladu jedné z budov do kapitálu obchodní společnosti ECOZ co., s.r.o.. Žalobce tedy i podle vlastních tvrzení nesplnil svou povinnost oznámit změnu vlastnictví jedné z budov tak, aby došlo k omezení sjednané plochy střech, jak tvrdila žalovaná. Podle textu smlouvy tak trvala platební povinnost v původním rozsahu.
13. Žalobce také na výzvu soudu tvrdil, že nedošlo k ukončení uvedené smlouvy (některým ze sjednaných způsobů). Předložená smlouva z roku 2015 se podle svého obsahu týká jiné nemovitosti (na pozemku st. parc. č. ■■■/■), obsah je nicméně podobný. Lze tedy uzavřít, že bez existence jiného důvodu neplatnosti smlouva od 18.11.2009 ve vztahu k uvedeným budovám mezi stranami platila a platí, neboť byla uzavřena na dobu neurčitou. Dále bylo mezi účastníky nesporné, že před smlouvou z roku 2009 (tedy na část žalovaného období od 1.10.2007) nebyla mezi stranami uzavřena žádná jiná smlouva, v období od 1.10.2007 do 18.11.2009 šlo tedy o bezsmluvní vztah.
14. Dále bylo nesporné (a vyplývá to i z předložených listin), že v žalobcem vymezeném období od 1.10.2007 do 31.12.2016 žalovaná postupně vyúčtovala žalobci své služby podle smlouvy, celkem částkou 329 582,50 Kč. Tuto částku žalobce postupně v uvedeném období zaplatil. Až v březnu 2017 pojal žalobce „podezření o nefunkčnosti areálové kanalizace“ a obrátil se v této záležitosti na žalovanou, kterou vyzval mimo jiné k vydání bezdůvodného obohacení, jelikož měl za to, že s ohledem na nefunkčnost kanalizace mu žalovaná neposkytovala služby, k jejichž poskytování se zavázala. Žalovaná nicméně odmítla platby vrátit, nesporně tedy žalobci nic nezaplatila.
15. Žalobce nicméně tvrdil (a žalovaná to opět nezpochybňovala), že k žádné reklamaci odtoku srážkových vod areálovou kanalizací, v níž by žalobce žalované vytkl nefunkčnost konkrétních vpustí nebo jiných vstupů (vtoků) do areálové kanalizace, také nedošlo.
16. Žalobce odkazoval jen na znalecký posudek ing. Jiřího Žáčka ze dne 21.11.2017, ve kterém znalec konstatoval, že srážková voda je ze staveb ve vlastnictví žalobce likvidována „vsakem do země, svedením do kanalizace, nebo nezjištěným způsobem.“ Znalec konstatoval, že při místním šetření dne 5.11.2017 „nebyla prokázána existence areálové kanalizace jako funkčního celku.“ tento závěr je nicméně zavádějící. Z obsahu posudku a tam založených fotografií je ale patrné, že nejméně část budov v areálu je k areálové kanalizaci připojena a k odtoku srážkové vody prokazatelně dochází (jde sice o jiné budovy, než žalobce v žalobě vymezil, nicméně o kanalizaci ve stejném areálu). To potvrdil i znalec. Nepochybně tedy nejde o situaci nemožného plnění, jak žalobce tvrdil. O takový případ by šlo u nepřítomné (neexistující) či zcela nefunkční, např. ucpané či rozpadlé, kanalizace. U předmětných budov je ovšem důvodem absence vtoku srážkové vody do kanalizace (namísto částečného vsaku do země) celkově neuspokojivý stavebně technický stav budov ve vlastnictví žalobce (a nyní i uvedené společnosti), nikoli stav kanalizace provozované žalovanou, tu znalec neprozkoumal. Podstatná je podle fotografií v posudku zejména neexistence kanalizačních přípojek od jednotlivých svodů dešťové vody do kanalizačních vpustí či trubkových vtoků, resp. též absence samotných svodů ze žlabů střech. Srážková voda tak z části teče zcela volně, a pokud skutečně podle odtokových poměrů pozemků areálu (a různých přirozených zábran na těchto pozemcích) do kanalizace nevtéká ani později (což ani podle znalce není zcela jisté), je třeba to podle názoru odvolacího soudu přičítat žalobci a nikoli žalované. Jde o zcela jinou situaci, než kterou by představovalo nefunkční vedení, popř. nefunkční vpust' (či vtok), kde se řádně přivedená srážková voda hromadí, vrací se, zatéká kvůli tomu na nesprávné místo apod.. I kdyby tomu tak bylo, je pro právní posouzení rozhodující právě ta skutečnost, že žalobce takovou situaci nereklamoval (ani to netvrdil) tak, aby žalovaná mohla konkrétní vadu plnění (odtoku srážkové vody) nějak řešit - primárně odstranit, popř. poskytnout slevu, jak bude dále rozvedeno. Skutečnost, že žalovaná

zřejmě nedisponuje přesným plánem areálové kanalizace, ještě nepředstavuje vadné plnění podle uzavřené smlouvy, tím méně plnění nemožné, jak se žalobce snažil dovodit. V tomto stavu ostatně strany smlouvu sjednaly bez dalších podmínek, jak shora uvedeno.

17. Lze tedy shrnout, že žalovaná jako provozovatel areálové kanalizace službu možného odvodu srážkových vod žalobci poskytovala a poskytuje podle uzavřené smlouvy, před jejím uzavřením fakticky poskytovala totéž a žalobce tuto službu jako vlastník předmětných budov čerpal a platil. Cena za službu se po dobu smlouvy odvíjela vždy od ploch střech, z nichž byla srážková voda odváděna, množství nebylo a ani nemělo být měřeno. Žalobce podle smlouvy konkrétní vady odvodu srážkových vod (ze strany žalované) nereklamoval, změnu ani ukončení smlouvy také nesjednal (neoznámil změnu vlastnictví jedné z budov). Je tedy zřejmé, že zde z větší části jde o plnění podle uzavřené a platné smlouvy, nikoli o tvrzené bezdůvodné obohacení, natož úmyslné.
18. Odvolací soud rozhodoval ve věci po 1.1.2014, tedy poté, kdy byl předchozí občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb. ve znění pozdějších předpisů - dále jen „obč. zák.“) zrušen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem (dále jen „o.z.“). Podle § 3028 odst. 3 o.z. není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry (než zmiňované v odst. 1 a 2 tohoto ustanovení) vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. Vzhledem k tomu, že předmětná smlouva byla uzavřena dne 18.11.2009, postupoval soud prvního stupně při posuzování právních poměrů týkajících se uplatněného nároku žalobce nesprávně podle právní úpravy účinné od 1.1.2014, tedy podle o.z., ačkoli správně měl postupovat podle obč. zák.. To ostatně platí i pro nároky z bezdůvodného obohacení, ke kterému došlo do 31.12.2013, a pro promlčecí doby těchto nároků (viz § 3036 o.z.). Skutečnost, kdy se žalobce o případném obohacení dozvěděl, je nerozhodná. Pouze poměry vzniklé od 1.1.2014 dále je třeba posoudit podle o.z. O tuto situaci se zde ale s ohledem na platnou smlouvu nejedná.
19. Podle § 8 odst. 6 a 7 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích ve znění do 31.12.2010, tedy ke dni uzavření smlouvy (dále jen zákon o vodovodech a kanalizacích), je vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, povinen uzavřít písemnou smlouvu o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod s odběratelem. Závazky vzniklé z této smlouvy přecházejí na právního nástupce vlastníka vodovodu nebo kanalizace a na právního nástupce provozovatele. Při uzavírání smlouvy podle odstavce 6 se mohou strany dohodnout, že odběratelem je třetí osoba.
20. Podle § 8 odst. 5 zákona o vodovodech a kanalizacích je vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, povinen umožnit připojení na vodovod nebo kanalizaci, pokud to umožňují kapacitní a další technické požadavky. Možnost napojení nesmí být podmiňována vyžadováním poplatků nebo jiných finančních plnění. Náklady na realizaci napojení vodovodní přípojky nebo kanalizační přípojky na vodovod nebo kanalizaci hradí vlastník, jemuž je umožněno napojení vodovodu nebo kanalizace, pokud se nedohodnou jinak.
21. Podle § 2 odst. 2 zákona o vodovodech a kanalizacích je kanalizace provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních vod a srážkových vod společně nebo odpadních vod samostatně a srážkových vod samostatně, kanalizační objekty, čistírny odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizace. Odvádí-li se odpadní voda a srážková voda společně, jedná se o jednotnou kanalizaci. Odvádí-li se odpadní voda samostatně a srážková voda také samostatně, jedná se o oddílnou kanalizaci. Kanalizace je vodním dílem.
22. Podle § 2 odst. 7 zákona o vodovodech a kanalizacích je vnitřní kanalizace potrubí určené k odvádění odpadních vod, popřípadě i srážkových vod, z pozemku nebo stavby až k místu připojení na kanalizační přípojku. Vnitřní kanalizace není vodním dílem.

23. Podle § 3 odst. 2 a 6 zákona o vodovodech a kanalizacích je kanalizační přípojka samostatnou stavbou tvořenou úsekem potrubí od vyústění vnitřní kanalizace stavby nebo odvodnění pozemku k zaústění do stokové sítě. Kanalizační přípojka není vodním dílem. Kanalizační přípojku pořizuje na své náklady odběratel, není-li dohodnuto jinak; vlastníkem přípojky je osoba, která na své náklady přípojku pořídila.
24. Podle § 18 odst. 1 zákona o vodovodech a kanalizacích odvedení odpadních vod z pozemku nebo stavby je splněno okamžikem vtoku odpadních vod z kanalizační přípojky do kanalizace.
25. Podle § 19 odst. 6 zákona o vodovodech a kanalizacích není-li množství srážkových vod odváděných do jednotné kanalizace přímo přípojkou nebo přes uliční vpust měřeno, vypočte se toto množství způsobem, který stanoví prováděcí právní předpis. Výpočet množství srážkových vod odváděných do jednotné kanalizace musí být uveden ve smlouvě o odvádění odpadních vod.
26. Z uvedeného vyplývá, že srážkové vody jsou specifickým druhem odpadních vod, přičemž tyto vody mohou být odváděny buď společně (jednotnou kanalizací), nebo odděleně (oddílnou kanalizací). Kanalizace je vodním dílem, které je tvořeno mimo jiné stokovou sítí, která začíná v místě zaústění kanalizační přípojky nebo uliční vpustí.
27. Smlouva o odvádění odpadních vod, resp. srážkových vod, je soukromoprávní smlouvou ve smyslu § 51 obč. zák., jejíž specifika upravuje zákon o vodovodech a kanalizacích. Nejsou-li zde omezující důvody, má odběratel právo na připojení do kanalizace, nicméně je sám povinen zbudovat na svůj náklad nejen vnitřní kanalizaci, ale i kanalizační přípojku (potrubí) či jiný (povrchový) přívod do kanalizace. Smlouvou si odběratel „kupuje“ příslušnou kapacitu odvodu odpadní (srážkové) vody stokovou sítí, tedy možnost průběžného zbavení se věci s negativní cenou (odpadu) v určitém druhu a objemu, který se buď měří přímo na výstupu, nebo se měří náhradním způsobem (na vstupu zdrojové vody), popř. vůbec. V případě srážkových vod, jejichž množství není vůbec měřeno, se vychází z obsahu smlouvy a výpočtu předpokládaných srážek na dohodnutou nenasákavou plochu v roce. Reálný objem srážek (vyšší či nižší a teoreticky žádný) tak nemůže být významný, cena je paušální (stále stejná). Pokud nedochází k žádnému měření, nemůže také rozhodovat reálný vtok do kanalizace, jak tvrdil žalobce, ale jen potenciál vtoku a funkčnost následného odvodu vody. Není rozhodné, zda se vtok realizuje uliční či jinou vpustí zachytávající povrchově tekoucí vodu vypouštěnou z budov, nebo se realizuje lapačem střešních nečistot („gajgrem“) napojeným na svod vody ze střechy a následně na zatrubněnou část přípojky zaústěné do kanalizace, jak je tomu u některých svodů v areálu. Za tyto části je odpovědný odběratel (žalobce), žalovaná odpovídá pouze za funkční kanalizaci, za to je oprávněna k přijetí úplaty (tzv. stočného). Pokud ale svou povinnost ke zřízení a údržbě kanalizační přípojky či jiného přívodu do kanalizace odběratel neplní a možnost připojení ke kanalizaci navzdory uzavřené smlouvě částečně nebo zcela nevyužívá, nemá to na platební povinnost podle smlouvy žádný vliv. Nepochybně tedy neobstojí argumentace žalobce založená na tom, že v areálu některé přípojky chybějí, nebo že povrchová voda do vpustí nevtéká, neboť to byl žalobce, kdo mohl svody a návazné přípojky či jiné přívody v souladu se zákonem a se smlouvou vytvořit, popř. opravit až k místu, kde začíná kanalizace provozovaná žalovanou. Jednoznačně proto nejde o vadu kanalizace na straně žalované, tím méně o plnění nemožné podle § 575 a násl. obč. zák. směřující k neplatnosti smlouvy (§ 37 odst. 2 obč. zák.), jak žalobce tvrdil.
28. O vadné plnění ze strany provozovatele kanalizace by tak šlo především v situaci, kdy z důvodů na straně provozovatele odpadní (srážková) voda kanalizací neodtéká a kanalizace svou funkci neplní. Ani v takovém případě ale bez dalšího není odběratel oprávněn za službu neplatit, popř. žádat již poskytnuté plnění zpět. Zákon o vodovodech a kanalizacích nemá v tomto směru žádnou speciální úpravu, je proto třeba přiměřeně postupovat podle obecných ustanovení obč. zák. o odpovědnosti za vady, přičemž ustanovení o „věcech“ je třeba extenzivně vztáhnout i na čerpání „služeb“ směřujících ke zbavení se věci s negativní cenou, resp. jakýchkoli služeb poskytovaných za úplatu, není-li zákonem či smlouvou stanoven jiný režim.

29. Podle § 499 obč. zák. kdo přenechá jinému věc za úplat, odpovídá za to, že věc v době plnění má vlastnosti výslovně vymíněné nebo obvyklé, že je ji možno použít podle povahy a účelu smlouvy nebo podle toho, co účastníci ujednali, a že věc nemá právní vady.
30. Podle § 504 obč. zák. může nabyvatel uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady u soudu jen tehdy, vytkl-li vady bez zbytečného odkladu po té, kdy měl možnost věc prohlédnout. Nabyvatel může vadu vytknout nejpozději do šesti měsíců, pokud zákon nestanoví jinak. Nevytkne-li v této lhůtě vadu, právo zanikne.
31. Podle § 507 obč. zák. nelze-li vadu odstranit a nelze-li pro ni věc užívat dohodnutým způsobem nebo řádně, je nabyvatel oprávněn domáhat se zrušení smlouvy. Jinak se může nabyvatel domáhat buď přiměřené slevy z ceny nebo opravy nebo doplnění toho, co chybí. Práva vyplývající z odpovědnosti za vady mohou být při jednotlivých závazcích upravena zákonem nebo dohodnuta účastníky jinak.
32. Podle § 508 obč. zák. je třeba nárok z odpovědnosti za vady uplatnit u soudu v obecné promlčecí době (§ 101), která počíná plynout ode dne, kdy nabyvatel vytkl vady u zcizitele.
33. Z uvedeného je zřejmé, že i služba odvádění odpadních (srážkových) vod může být poskytována řádně ve shora popsaném smyslu, ale také vadně. V případě vadného plnění se ovšem také vyžaduje reklamáce, tedy řádné a včasné vytknutí (konkrétní) vady služby (včetně vady zařízení pro její provádění) a také řádné a včasné uplatnění konkrétního nároku z vad, tedy primárně slevy či opravy a v případě, že vadu odstranit nelze a současně službu nelze užívat dohodnutým způsobem, tak zrušení smlouvy (odstoupení). Žalobce ale, jak shora uvedeno, žádnou vadu odvádění srážkových vod u žalované za celou dobu trvání smlouvy neuplatnil a žádný nárok z vad nevznnesl (navíc řádně a včas), od smlouvy neodstoupil. Nárok z případných vad přitom zaniká (prekluduje se) na podmínek uvedených v § 504 obč. zák., vzniklý nárok se navíc promlčuje ve lhůtě uvedené v § 508 obč. zák. Žalobce proto žádný nárok tohoto druhu za žalované období (do 31.12.2016) nemá. Proto se odvolací soud případnými vadami kanalizace, dobou jejich vzniku, projevení se, ani jejich druhem a rozsahem nezabýval. V takovém případě totiž povinnost zaplatit dohodnutou cenu služby vznikla, nezměnila se a ani nezanikla, i kdyby kanalizace byla ve skutečnosti v žalovaném období vadná a částečně nebyla schopna srážkovou vodu odvádět. Bez řádné a včasné reklamáce není případná vada relevantní.
34. Pokud tedy žalobce svou platební povinnost podle smlouvy splnil (zaplatil tzv. stočné), jak bylo nesporné, zanikl podle § 559 obč. zák. jeho vlastní dluh vůči žalované, a nemohl z téhož důvodu vzniknout nový nárok (dluh žalované vůči žalobci). Nepochybně tedy nejde na straně žalované o žádný druh bezdůvodného obohacení podle § 451 obč. zák. (zde nejspíše plnění získaného bez právního důvodu), a to ani za dobu před uzavřením uvedené smlouvy. V této době (před 18.11.2009) naopak bezdůvodné obohacení vzniklo žalobci, a to v podobě faktického odvádění odpadních (srážkových) vod do kanalizace provozované žalovanou bez uzavřené smlouvy, které zaplacením zaniklo. Jde o zaplacení obvyklé ceny takové služby, kterou nelze vrátit (ve smyslu § 458 odst. 1 obč. zák.). Na straně žalované tak opět nemohlo dojít z téhož důvodu k bezdůvodnému obohacení. Zamítnutí žaloby v celém rozsahu je proto správné, byť z jiných než soudem prvního stupně vymezených důvodů. Odvolací soud proto napadené rozhodnutí jako ve výroku I. věcně správné podle § 219 o.s.ř. potvrdil.
35. Pokud nárok žalobce vůbec nevznikl, nebylo potřebné se zabývat otázkou promlčení. Jen pro úplnost lze v tomto směru uvést, že objektivní promlčecí doba by u bezdůvodného obohacení běžela již od doby zaplacení té které částky, přičemž veškeré bezdůvodné platby realizované do 31.12.2013 by byly bez dalšího promlčeny nejpozději v objektivní lhůtě 3 let (srov. § 107 obč. zák.), neboť varianta úmyslného obohacování žalované (prosazovaná žalobcem) je zcela smyšlená. Pouze u plateb realizovaných od 1.1.2014 by mohlo mít smysl uvažovat o lhůtě subjektivní (srov. § 629 o.z. ve spojení s § 638 o.z.).

36. Výrok o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně odvolací soud změnil podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. per analogiam pouze co do celkové výše náhrady nákladů řízení, jinak ho podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný také potvrdil - co do určení, kdo, komu, jak a v jaké lhůtě má náhradu poskytnout, neboť náhradu nákladů řízení je žalobce povinen zaplatit zcela úspěšné žalované k rukám právního zástupce v zákonné lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (§ 151 odst. 1 o.s.ř., § 142 odst. 1 o.s.ř., § 149 odst. 1 o.s.ř. a § 160 odst. 1 o.s.ř.). Zde je třeba vyjít z vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen advokátní tarif) a odměny za jeden úkon právní služby podle § 7 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu ve výši 9 620 Kč. Náklady žalovaného před soudem prvního stupně se sestávají z odměny advokáta za 5 úkonů právní služby po 9 620 Kč podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, podání odporu, včetně vyjádření, replika na vyjádření žalobce a 2x účast na jednání) a za polovinu úkonu podle § 11 odst. 2, 3 advokátního tarifu ve výši 4 810 Kč (za účast na jednání, při kterém se soud toliko pokusil o smírné řešení a věc neprojednal, což lze nejvíce připodobnit účasti na přípravě jednání). Dále náleží 6 režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Dále náleží cestovné na 3 jízdy advokáta k soudu a zpět ve výši celkem 1 073 Kč v délce 189 km, při průměrné spotřebě 5,5 litru/100 km a ceně benzínu 30,50 Kč/l a amortizaci 4 Kč/km podle § 13 odst. 5 advokátního tarifu a vyhl. č. 463/2017 Sb., a náhrada za promeškaný čas za 6 půlhodin, celkem 600 Kč, podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu. Celkové náklady řízení před soudem prvního stupně tak činily 68 223 Kč (52 910 Kč + 1 800 Kč + 1 073 Kč + 600 Kč + DPH ve výši 21 % podle § 137 odst. 3 o.s.ř.). Žádný důvod k odepření náhrady nákladů řízení podle § 150 o.s.ř. odvolací soud neshledal.
37. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. obdobně. Žalované náleží podle obsahu spisu odměna advokáta za 2 úkony v odvolacím řízení (vyjádření k odvolání a účast u jednání) po 9 620 Kč a 2 režijní paušály po 300 Kč a DPH z těchto částek, celkem 24 006 Kč. Ostatních nákladů se žalovaná výslovně vzdala. Náhradu nákladů řízení je žalobce povinen zaplatit k rukám právního zástupce v zákonné lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (§ 149 odst. 1 o.s.ř. a § 160 odst. 1 o.s.ř.). Žádný důvod k odepření náhrady nákladů řízení podle § 150 o.s.ř. odvolací soud opět neshledal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání je možno podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Okresního soudu v Berouně.

Praha 21. března 2019

Mgr. Roman FREMR v.r.
předseda senátu